

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

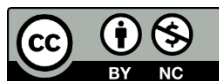
Έργο Erasmus+ KA2: "REACT - Δημιουργία συνεργατικού περιβάλλοντος στις ηλεκτρονικές τάξεις"

Πνευματικό αποτέλεσμα 2 "Δημιουργία ενός συνόλου καινοτόμων δραστηριοτήτων, εργαλείων και μεθόδων εκπαιδευτικής συνεργασίας προσαρμοσμένων σε ένα πρόγραμμα σπουδών εικονικής τάξης"

Έργο Erasmus+ KA2 - Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών
Αριθμός έργου: 2020-1-DE02-KA226-VET-007926

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Legal description – Creative Commons licensing: The materials published on the "reacteclasslearning" project website are classified as Open Educational Resources' (OER) and can be freely (without permission of their creators): downloaded, used, reused, copied, adapted, and shared by users, with information about the source of their origin.

Τέχνη για την εμπλοκή παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες Μελέτη Περίπτωσης n. 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τέχνη είναι μια παγκόσμια γλώσσα και μπορεί να παράγει απροσδόκητα αποτελέσματα ακόμη και στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η Alessandra Roggi, επικεφαλής της υποστήριξης μαθητών με ειδικές ανάγκες στο επαγγελματικό ινστιτούτο Cavalieri στο Μιλάνο, αποτελεί παράδειγμα. Κατά τη διάρκεια της επιδημίας του Κορωνοϊού, η κ. Roggi επινόησε μια νέα μέθοδο για τη συμμετοχή παιδιών με νοητική αναπηρία. "Τα έργα τέχνης μας επιτρέπουν να αλληλεπιδράσουμε με μαθητές που κανονικά δεν θα αλληλεπιδρούσαν μαζί μας- τους κερδίζουν, τους ενδιαφέρουν, τους εμπλέκουν και τους κάνουν να θέλουν να συμμετέχουν", λέει η καθηγήτρια, η οποία ήταν από τις πρώτες στην Ιταλία που πιστοποιήθηκε στην υποστήριξη μαθητών με ειδικές ανάγκες.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Το επαγγελματικό ινστιτούτο Cavalieri στο Μιλάνο έχει αναλάβει την ακόλουθη αποστολή με την πάροδο των ετών:

- Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην προσωπική ανάπτυξη του μαθητή.
- Υποστήριξη σε περιόδους μόνιμων ή προσωρινών αντιξοοτήτων
- Διορθωτικές δραστηριότητες και βοήθεια στη μελέτη
- Συνεργασία σε ένα εκπαιδευτικό έργο από εκπαιδευτικούς, μαθητές και οικογένειες
- Δέσμευση των εκπαιδευτικών να συνεργαστούν για την καινοτομία στη διδασκαλία
- Τα εργαλεία και οι τεχνολογίες πληροφορικής χρησιμοποιούνται σε όλες τις τάξεις.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, και κατά τη διάρκεια της περιόδου της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής εκπαίδευσης που επέβαλε η έκτακτη ανάγκη του Covid 19, το ινστιτούτο έκανε ό,τι ήταν δυνατόν για να προσφέρει ελκυστικές και ενδιαφέρουσες εναλλακτικές λύσεις για να απασχολήσει όλους τους σπουδαστές του, ιδίως τους πιο ευάλωτους.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Λόγω του κλεισίματος των σχολείων και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ο δάσκαλος έπρεπε να προσαρμόσει τον τρόπο διδασκαλίας του και να βοηθήσει τα παιδιά με νοητικές αναπηρίες ή να επινοήσει νέους τρόπους προσέγγισης που να λειτουργούν. "Επιλέγω έργα με σημαντική επικοινωνιακή ικανότητα, όπως η «Εναστρη Νύχτα» του Βαν Γκογκ ή τα πορτρέτα του Αρκιμπόλντο, και τα δείχνω στην οθόνη μέσω τηλεδιάσκεψης", λέει η κ. Roggi.

"Το έργο πρέπει να λειτουργεί ως υπενθύμιση και από εκεί ξεκινώ δραστηριότητες, όπως η παροχή ενός λευκού πίνακα με τα περιγράμματα του έργου, τα οποία τα παιδιά μπορούν στη συνέχεια να χρωματίσουν ή, ανάλογα με το επίπεδο, τους ζητώ να το αναπαραστήσουν μόνα τους". Η Roggi περιλαμβάνει επίσης γλωσσικές εργασίες εκτός από το αισθητικό μέρος. "Ζητώ

από τα παιδιά να γράψουν κάτι σαν θέμα ή, πιο απλά, μια σειρά από λέξεις εμπνευσμένες από τον πίνακα. Για παράδειγμα, στον Βαν Γκογκ, το επίκεντρο είναι το όνειρο και ο δάσκαλος τους ζητά να γράψουν λέξεις που σχετίζονται με αυτή την έννοια, ενώ στον Αρκιμπόλντο, ο πίνακας περιλαμβάνει την αφήγηση της δικής μας πραγματικότητας". Δεδομένου του βαθύ συμβολισμού των πινάκων του, ενθάρρυνα τους μαθητές να εντοπίσουν άλλες εικόνες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που τους έρχονται στο μυαλό". Το «Un dimanche après-midi à l'Île de la Grande Jatte» του Georges Seurat είναι ένα τελευταίο κομμάτι. "Ο έντονος πουαντλισμός του άγγιξε αμέσως τα παιδιά και τα ενθάρρυνα να δουν τη ζωή τους με κουκκίδες, να εξαφανίσουν από την πραγματικότητά τους ό,τι δεν τους άρεσε- συνειδητοποίησα επίσης ότι πολλοί τότε εστιάζουν στη μικρή μαϊμού που εμφανίζεται στο κάτω μέρος, στην οποία έλκονται ιδιαίτερα". Το μέσο μάθημα διαρκεί μιάμιση ώρα και μέχρι τώρα ο Βαν Γκογκ ήταν ο πιο δημοφιλής καλλιτέχνης. Όταν τους είπα ότι θεωρήθηκε ψυχικά άρρωστος και είχε μπει σε άσυλο, θυμάται η κ. Roggi, "τους κέρδισε αμέσως". Αυτό οδήγησε επίσης σε κάποια έρευνα σχετικά με το ψυχιατρικό νοσοκομείο στην Προβηγκία όπου είχε φυλακιστεί. Οι νέοι μπορούν να παρακολουθήσουν τον δάσκαλο σε ένα μικρό παράθυρο και το έργο τέχνης σε μεγάλο μέγεθος στην οθόνη. Οι μαθητές είχαν πρόσβαση σε υπολογιστές και τάμπλετ χάρη στο σχολείο. Από την άλλη πλευρά, οι οικογένειες βοηθούσαν στη σύνδεση αυτών των συσκευών, επειδή πολλά παιδιά δεν είναι σε θέση να το κάνουν μόνο τους. Με απλά λόγια, συνεργασία προς έναν και μόνο στόχο: να μην μείνει κανείς πίσω.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η εκπαιδευτικός παραδέχεται με αυτοπεποίθηση: "Στην αρχή ήταν όλα δύσκολα, αλλά με αφοσίωση τα κατάφερα και αυτό δείχνει ότι αυτή η πολύ εύκολη προσέγγιση μπορεί να αντιγραφεί από όλους τους δασκάλους, και μάλιστα νομίζω ότι θα μπορούσαν να το κάνουν ακόμη καλύτερα. Στη συνέχεια δίνει κάποιες συμβουλές στους συναδέλφους της: "Στην τεχνολογική μεταφορά, είδα ότι χρειαζόμασταν πιο όμορφα, πιο ελκυστικά έργα. Όταν βρίσκεσαι σε απόσταση, το σημαντικό είναι να έχεις ένα δυνατό, εντυπωσιακό έργο, ισχυρότερο από αυτά που χρησιμοποιούμε στην τάξη. Άλλαξα την προσέγγισή μου επειδή οι ίδιοι οι μαθητές ήθελαν να τους δείξω κάτι καταπληκτικό. Προηγουμένως, στην τάξη, εμφάνιζα δύο με τρία έργα, αλλά στο διαδίκτυο χρειαζόμουν μόνο ένα.

Η κ. Roggi δεν έχει κανέναν ενδοιασμό για την καλλιτεχνική ικανότητα των μαθητών: "Αυτά τα παιδιά έχουν τεράστιες εκφραστικές ικανότητες, ειδικά με τη χρήση των χρωμάτων. Παράγουν απίστευτα ενδιαφέροντα έργα", υποστηρίζει. Προς το παρόν, τα συγκεντρώνουμε σε ένα βιβλίο- αλλά η έκθεση που ήταν προγραμματισμένη να τα παρουσιάσει αναβλήθηκε. Την αναμένουμε για το επόμενο έτος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έννοια μιας παιδαγωγικής που φιλοδοξεί να διδάξει, να εκφραστεί, να οραματιστεί, να προβάλει το μέλλον, να σκεφτεί διαφορετικά, να αποδεχτεί την ατομικότητα κάθε ατόμου και, ως εκ τούτου, να εκτιμήσει τις διαφορές του, συγκλίνει τη δημιουργικότητα και τη δημιουργική έκφραση. Έτσι, η πραγματοποίηση δημιουργικών ή καλλιτεχνικών πρωτοβουλιών γίνεται δικαιολογία για την πραγματοποίηση διδακτικών μέτρων που μπορούν να καλύψουν το χάσμα μεταξύ του εκπαιδευτικού και των εκπαιδευομένων. Οι εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων εμπλέκονται στην ανάπτυξη και την πρόταση σχεδίων για την ανάδειξη

των μαθητών τους από την επιθυμία τους να γνωρίσουν το ανθρώπινο υλικό με το οποίο ασχολούνται στα σχολεία. Σε αντίθεση με την παραδοσιακή διδακτική, επιχειρείται ένας εναλλακτικός διάυλος επικοινωνίας που θα δώσει την ευκαιρία σε μαθητές και εκπαιδευτικούς να εκφραστούν διαφορετικά, απαλλαγμένοι από προσδοκίες, προκαταλήψεις και υποθέσεις, επειδή δεν ερμηνεύονται οι κοινωνικοί τους ρόλοι. Εδώ, η επιλογή της διδασκαλίας μέσω της εκπαίδευσης έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της δημιουργικότητας. Ο δάσκαλος που επιθυμεί να μεταδώσει τη γνώση και να είναι αποτελεσματικός πρέπει να είναι ευφάνταστος και να χρησιμοποιεί τη δική του κοσμοθεωρία και το δικό του σύνολο ηθικών αρχών στους μαθητές. Εφόσον γνωρίζει τις ανάγκες των μαθητών του, ο δημιουργικός εκπαιδευτικός θα συνεχίσει να μαθαίνει όσο βρίσκεται στην τάξη. Η διδασκαλία είναι η διαδικασία της δημιουργίας μιας γνωστικής διαδρομής, της έμπνευσης μιας εμπειρίας και της υποστήριξής της. Όσοι διδάσκουν πρέπει να είναι ικανοί να αναγνωρίζουν τα μοναδικά χαρακτηριστικά της ομάδας των νεαρών μαθητών με τους οποίους εργάζονται, να δίνουν προσοχή στις ανάγκες τους και να προτείνουν ad hoc διαδρομές που αποσκοπούν στο να τους διεγείρουν νέες σκέψεις που μπορεί να είναι παράξενες και απροσδόκητες αλλά πάντως άξιες αποδοχής. Τέλος, για να υλοποιηθούν και να συγκεκριμενοποιηθούν, οι αφηρημένες ιδέες πρέπει να εντοπίσουν τα κατάλληλα περιβάλλοντα και τις κατάλληλες οδούς εφαρμογής. Ο δάσκαλος χρησιμεύει ως πρότυπο, παραδειγματίζοντας μια μέθοδο με έναν χρηστικό τρόπο μέσω μιας βιωματικής πρακτικής της τέχνης, όπως μπορεί να είναι η μορφή εργαστηρίου. Μετά την εκμάθηση μιας τεχνικής, ακόμη και μιας απλής, ο μαθητής πρέπει να αισθάνεται ελεύθερος να πειραματιστεί και να καθορίσει τη δική του πορεία. Το στοιχείο της προσωπικής αποδοχής είναι αυτονόητο στην αφήγηση ή στην αυτοέκφραση- αυτή η επίγνωση μπορεί να επιτευχθεί με την άμεση εργασία στην αυτοεκτίμηση των μαθητών και την εκτίμηση της σημασίας του λάθους ως κρίσιμου εργαλείου για την αποτελεσματική μάθηση. Είναι ζωτικής σημασίας να υπάρχουν στα σχολεία χώροι και συνθήκες όπου αυτό μπορεί να συμβεί, όπου οι μαθητές μπορούν να αισθάνονται ελεύθεροι να τολμήσουν να βγουν έξω από την περιοχή που αισθάνονται άνετα και να κάνουν λάθη. Επειδή μόνο έτσι μπορεί κανείς να ανέβει ψηλότερα στη σκάλα της μάθησης, τα λάθη πρέπει να θεωρούνται βασικό στοιχείο της δημιουργικής διαδικασίας. Η τέχνη μας διδάσκει ότι όλα μπορούν να γίνουν με λίγα, σκεφτείτε τα τρία βασικά χρώματα με τα οποία έχει δημιουργηθεί κάθε μορφή εικαστικής τέχνης, τέχνη που έχει δημιουργηθεί μέσα από πειράματα, δοκιμές και λάθη.